

Yhteenveto

Äkillisen päänsäryn diagnostiikkaan ja hoitoon liittyy lukematon määrä yksityiskohtia, joiden takaa on toisinaan vaikea nähdä metsää puilta.

Pääperiaatteet ovat kuitenkin erittäin suoraviivaiset: suljetaan pois välittömästi henkeä uhkaavat tilat, tunnistetaan harvinaiset ja vaaralliset sekundaariset päänsäryt ja diagnosoidaan päivystykseen vievät primaarit päänsäryt, kuten migreeni ja sarjoittainen päänsärky.

Varsinainen hoito aloitetaan samanaikaisesti tutkimusten kanssa, koska kivun lievittyessä esitietojen hankkiminen ja statuksen määrittäminenkin helpottuvat. Huolellisesti tehty statustutkimus parantaa selvästi kaikkien hoitotoimenpiteiden tehoa.

Jos päänsärkykohtauksia on usein (esimerkiksi viikoittain), tarvitaan estolääkitystä. Muutoin voi akuutti ja tyypillisesti ohimenevä ongelma kroonistua.

Jos näin on kuitenkin ehtinyt jo tapahtua, tilanne on huomattavasti pulmallisempi. Akuutin tilanteen ohjeet ja toimenpiteet eivät enää pädekään. Tarvitaan aikaa ja malttia: seurantaa ja jälkitarkastuksia, päänsärkypäiväkirjaa, lääkekokeiluja, elintapojen muutoksia, mahdollisesti kohtauslääkevieroitustakin.

Potilaan tutkimisen periaatteet ajanvarausvastaanotolla ovatkin erilaiset kuin päivystyksessä.

Päivystysalueen akuuteissa tilanteissa nopeus on kuitenkin valttia
- nopea diagnoosi ja hoito voivat säästää potilaan hengen ja estää
päänsärkyongelman kroonistumisen.